

Natuurtoets beschermde soorten en natuurgebieden

In het kader van de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en

Ecologische Hoofdstructuur

Plangebied: Moleneind 25, Loon op Zand

Opsteller: F.A. van Meurs

Natuurtoets beschermde soorten en natuurgebieden In het kader van de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Ecologische Hoofdstructuur

Ondertitel	Plangebied: Moleneind 25, Loon op Zand
Opsteller	F.A. van Meurs
Datum	2 april 2015
Versienummer	01
Rapportkenmerk	ER20150329v01
Aantal pagina's	64
Opdrachtgever	Moleneind Holding b.v.
Contactpersoon	M. Visser
Collegiale toets	L. Boon
Wijze van citeren	Meurs, F.A. van, 2015. Natuurtoets. In het kader van de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Ecologische Hoofdstructuur. Plangebied: Moleneind 25, Loon op Zand. Rapportkenmerk ER20150329v01. Ecoresult, Dordrecht.

Ecoresult
Schipbeekstraat 148
3313 AS Dordrecht
078 75 184 12
info@ecoresult.nl
www.ecoresult.nl

© copyright Ecoresult 2015

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.
Ecoresult kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Doel.....	5
1.3 Leeswijzer.....	5
2 Werkwijze	7
3 Omschrijving plangebied.....	9
4 Onderzoekresultaten.....	13
4.1 Algemeen.....	13
4.2 Beschermde soorten	13
4.3 Samenvatting onderzoekresultaten beschermde soorten.....	20
4.4 Beschermde gebieden	22
4.5 Samenvatting beschermde gebieden	24
5 Activiteiten.....	25
5.1 Voorgenomen activiteiten.....	25
5.2 Nieuwe situatie.....	25
5.3 Wettelijk belang.....	26
5.4 Alternatieven afweging	27
6 Effectenbeoordeling en toetsing.....	29
6.1 Beschermde soorten.....	29
6.2 Beschermde gebieden.....	35
7 Conclusies en aanbevelingen.....	39
7.1 Conclusies.....	39
7.2 Aanbevelingen.....	43
8 Geraadpleegde bronnen	47
8.1 Literatuur.....	47
8.2 Internet.....	47
Bijlage 1 Toelichting Flora- en faunawet.....	49
Bijlage 2 Toelichting Natuurbeschermingswet.....	55
Bijlage 3 Toelichting Ecologische Hoofdstructuur.....	57
Bijlage 4 Foto-impressie plangebied.....	59
Bijlage 5 Bekende verspreiding beschermde soorten (NDFF).....	63

1 Inleiding

1.1 *Aanleiding*

In opdracht van de Moleneind Holding B.V. heeft Ecoresult een natuurtoets beschermde soorten en natuurgebieden uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd in het plangebied genaamd Moleneind 25, Loon op Zand. De aanleiding van de natuurtoets is onder meer sloop en renovatie van gebouwen en herinrichting van groen t.b.v. wonen, outdooractiviteiten en zorg binnen het plangebied (zie verder hoofdstuk 5). Deze activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben op beschermde soorten en natuurgebieden. Wet- en regelgeving voor flora, fauna en natuurgebieden kan hierdoor worden overtreden. Deze natuurtoets zoomt in op de (mogelijke) schadelijke effecten door de activiteiten en op welke wijze gehandeld kan worden.

1.2 *Doel*

- Door middel van een oriënterend onderzoek beoordelen of de Flora- en faunawet door geplande activiteiten wordt overtreden. Zo ja, toetsen op welke wijze in het kader van de Flora- en faunawet dient te worden gehandeld.
- Door middel van een oriënterend onderzoek beoordelen of (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen die gesteld zijn voor Beschermd Natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden, in het kader van de Natuurbeschermingswet, te verwachten zijn.
- Door middel van een oriënterend onderzoek beoordelen of de activiteiten een significant negatief effect heeft op de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), in het kader van de Nota Ruimte.

1.3 *Leeswijzer*

In deze rapportage worden achtereenvolgens beschreven: de werkwijze, het plangebied, de onderzoeksresultaten, de activiteiten, de (mogelijke) schadelijke effecten, de toetsing aan desbetreffende wet- en regelgeving, de conclusies en aanbevelingen en de geraadpleegde literatuur.

2 Werkwijze

De natuurtoets beschermde soorten en natuurgebieden is gebaseerd op 8 stappen:

1. Uitvoeren van een oriënterend bronnenonderzoek en verkennend veldonderzoek.
2. Uitvoeren van oriënterend onderzoek naar de activiteiten en nagaan of er schadelijke effecten op kunnen treden.
3. Onderzoeken en advies geven over het voorkomen van (mogelijke) schadelijke effecten door het uitvoeren van mitigerende maatregelen.
4. Aangeven of soorten zijn vrijgesteld van een ontheffing.
5. Onderzoeken en advies geven over het werken met gedragscodes.
6. Het onderzoeken van de gevolgen van de (mogelijke) schadelijke effecten.
7. Optioneel zorgen voor een volledige ontheffingsaanvraag en/of vergunningsaanvraag.
8. Optioneel door ecologische werkbegeleiding controleren of de maatregelen uit de ontheffing en/of vergunning ook zo worden uitgevoerd.

3 Omschrijving plangebied

Het plangebied betreft een perceel aan de Moleneind 25, te Loon op Zand (gemeente Loon op Zand, provincie Noord-Brabant).

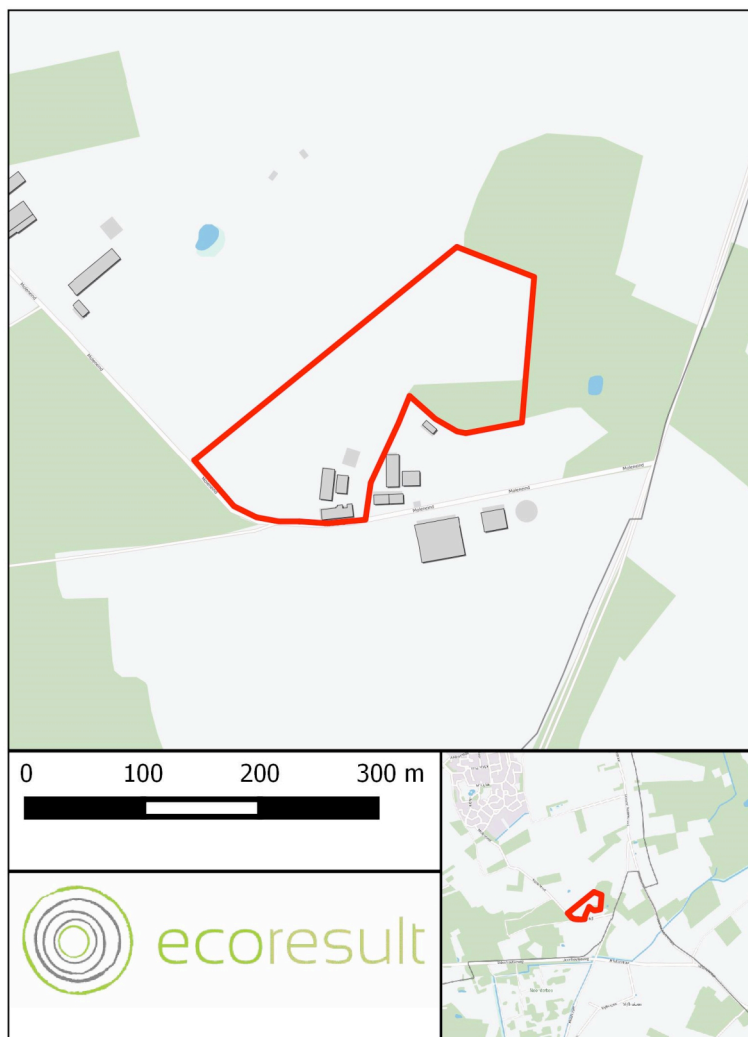
Het plangebied:

- Betreft een boerderij met bijgebouwen, weilanden en een bosperceel.
- De boerderij dateert uit 1925 en is opgetrokken uit baksteen met een rieten dak. Delen van de gevel zijn verbouwd. Tussen de gevel en de rieten kap is een houten lijst aanwezig. Het woongedeelte van de boerderij is bewoond. Het stalgedeelte staat leeg.
- Achter de boerderij is een betonnen stal (bouwjaar 1968) aanwezig dat momenteel als opslagruimte dient. De gevel bestaat uit betonnen platen, deels betimmerd met gevelbeplating. Tussen de muur en de betimmering is een ruimte van 1 tot 2 centimeter aanwezig. Het dak bestaat uit golfplaten.
- Naast de stal staat een schuur (bouwjaar 1968). Deze schuur heeft een nieuw schilddak met dakpannen. De ramen en deuren zijn afgeplakt met plastic, waardoor het gebouw ontoegankelijk is voor vleermuizen en vogels. Aan de gevels hingen mezenestkastjes, die tijdens het veldbezoek (voorafgaand aan het broedseizoen) zijn verplaatst naar de woning.
- Naast de boerderij staat een klein bakstenen bakhuisje. Dak is belegd met dakpannen.
- Achter op het terrein staat een open kapschuur. Een klein gedeelte is betimmerd. De schuur dient momenteel als speelruimte met speeltoestellen en banken, en als opslag voor bouwmaterialen.
- De ruimte tussen de bebouwing is gedeeltelijk bestraat, bestrating bestaat uit klinkers.
- Het overig deel is ingericht als grasveld, dat niet lang geleden is ingezaaid. Het betreft voormalige akkerpercelen.
- Het plangebied wordt begrensd door watergangen en wordt doorsneden door greppels. Eén greppel is deels gedempt met zand. De meeste greppels binnen het plangebied zijn ondiep en lijken alleen watervoerend bij natte weersomstandigheden. De kavelsloten langs het plangebied zijn jaarrond watervoerend. Tijdens het veldbezoek stond in alle greppels en kavelsloten water.
- Rondom de boerderij staan enkele vrijstaande bomen, stamdiameter groter dan 30 cm, maar

holten, spleten, scheuren en loszittend bast zijn in deze holten afwezig, bovendien staan deze bomen onbeschut, waardoor wind en weer vrij spel op de stammen hebben.

- Langs de westzijde wordt het plangebied begrensd door een kavelsloot en paaltjes.
- Langs de zuidoostzijde wordt het plangebied begrensd door een houtwal met jonge bomen.
- Langs de zuidzijde is een geasfalteerde weg aanwezig.
- Langs de noord- en noordoostzijde wordt het plangebied begrensd door een eiken- en dennenbos. Het zuidoostelijke deel van dit eiken- en dennenbos maakt deel uit van het plangebied. De bomen hebben in dit eiken- en dennenbos hebben spechtengaten, loszittend bast en/of scheuren.

In bijlage 4 is een foto-impressie van het plangebied te vinden.

Afbeelding 1: Ligging van de plangebied, weergegeven op de topografische kaart. Voor de regionale ligging zie de kaart rechtsonder. In de rechterbovenhoek van dit kaartje wordt de bebouwde kom van Loon op Zand weergegeven. Kaartbron: PDOK.

Afbeelding 2: Luchtfoto met overzicht van binnen het plangebied aanwezige bebouwing (omkaderd). De op de foto niet omkaderde bebouwing ligt buiten het plangebied. Bron: opdrachtgever.

4 Onderzoeksresultaten

4.1 *Algemeen*

Het verkennend veldonderzoek is op 3 maart 2015 door F. A. van Meurs (ecoloog bij Ecoresult) uitgevoerd. Aandacht is uitgegaan naar de aanwezige landschapselementen en habitats in en grenzend aan het plangebied om de resultaten van het bronnenonderzoek aan te scherpen. Aangezien de voorgenomen activiteiten in de categorie ruimtelijke ingrepen valt (zoals bedoeld in het kader van de Flora- en faunawet), zijn de soorten uit tabel 1, 2, 3 en vogels van de Flora- en faunawet onderzocht. Op basis van het bronnenonderzoek en de aanwezige habitats was een goede inschatting van de potenties te maken. In dit hoofdstuk worden alle door de Flora- en faunawet beschermde soortgroepen behandeld. Voor de volledigheid dient vermeld te worden dat in relatie tot het nieuwe bestemmingsplan en de mogelijke uitbreiding van de sportveldverlichting door Ecoresult in 2014 een vleermuisonderzoek wordt uitgevoerd.

4.2 *Beschermde soorten*

4.2.1 **Bronnenonderzoek**

In tabel 1 staat aangegeven welke beschermde soorten binnen een afstand van 1 kilometer van het plangebied de afgelopen vijf jaar zijn waargenomen. Hierin zijn alleen de soorten weergegeven van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet en de vogels waarvan RVO op een indicatieve lijst aangeeft dat deze jaarrond beschermde nesten hebben. Voor soorten op een afstand van 1 -10 km, zie bijlage 5.

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Jeneverbes	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Wilde marjolein	Vaatplanten	tabel II	0 - 1 km
Edelhert	Zoogdieren	tabel II	0 - 1 km
Eekhoorn	Zoogdieren	tabel II	0 - 1 km
Poelkikker	Amfibieën	tabel III	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Havik	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Huismus	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Roek	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Steenuil	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Wespendief	Vogels	tabel III	0 - 1 km
Das	Zoogdieren	tabel III	0 - 1 km

Tabel 1: Waargenomen beschermde soorten binnen een afstand van 1 km vanaf rondom plangebied. Bron: © NDFF - quickscanhulp.nl 03-03-2015

4.2.2 Verkennend veldonderzoek

4.2.2.1 Vaatplanten

Het plangebied is ongeschikt voor beschermde vaatplanten. In de bomen is geen maretak aangetroffen. Op de bestrating is geen klein glaskruid aangetroffen. Op muren en in afvoerputjes in en grenzend aan het plangebied zijn geen beschermde vaatplanten zoals tongvaren, gele helmbloem, steenbreekvaren en klein glaskruid aangetroffen. In het plangebied is geen sprake van ecologisch beheerde terreinen, geen hoogveen of voedselarme bodem, en bos. De watergangen binnen het plangebied staan regelmatig droog en het plangebied is vanwege het voormalige gebruik als akker en weiland regelmatig bemest geweest, dus voedselrijk, waardoor deze niet geschikt zijn voor beschermde waterplanten zoals waterdrieblad en drijvende waterweegbree. Ook vanwege het terreingebruik (ingezaaid en kort gemaaid gras, regelmatig geschoffelde groenperkjes) en de ligging voor een belangrijk deel op een es (met mest opgehoogde akker) en het vroegere gebruik als akker ontbreekt geschikt habitat voor soorten als jeneverbes, wilde marjolein, daslook, gevlekte orchis, kleine zonnedauw en klokjesgentiaan.

4.2.3 Zoogdieren – vleermuizen

4.2.3.1 *Vaste rust- en verblijfplaatsen*

Vaste rust- en verblijfplaatsen in gebouwen

Er zijn meerdere gebouwen aanwezig in het plangebied. Twee gebouwen zijn potentieel geschikt voor vleermuizen. De overige gebouwen zijn ongeschikt voor vleermuizen.

In de boerderij (gebouw A op Afbeelding 2) zijn scheuren in muren en boeiborden aanwezig waartussen en -achter vleermuizen hun verblijfplaatsen kunnen vinden. Ook de schuur in gebouw A is potentieel geschikt voor vleermuizen. Hier kunnen vleermuizen wegkruipen achter dakspanten.

Aan de gevels van de stal (gebouw B op Afbeelding 2) zijn houten gevelplaten aanwezig waarachter vleermuizen hun verblijfplaats kunnen vinden.

Gebouw C op Afbeelding 2 betreft een open kapschuur. Deze is vanwege de openheid ongeschikt voor vleermuizen als vaste rust- en verblijfplaats (te veel licht, te tochtig, klimaatinstabiel). In dit gebouw is wel een kleine houten afgesloten ruimte aanwezig, maar omdat deze niet toegankelijk is voor vleermuizen, kunnen ze hierin geen verblijfplaats vinden.

Gebouw D (zie Afbeelding 2) betreft een in verbouwing zijnd gebouw. Omdat deze heel open is, en vochtig is deze ongeschikt voor vleermuizen om in weg te kruipen. Er zijn wel wegkruipmogelijkheden (ruimtes in de muren), maar deze zijn instabiel doordat wind, tocht en weer vrij spel hebben in deze ruimtes. Soorten die aangetroffen kunnen worden zijn gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Vanwege de grote afstand tot grotere waterplassen en watergangen (tenminste 1 kilometer) wordt meervleermuis niet verwacht.

Vaste rust- en verblijfplaatsen in bomen

De bomen in het bosperceel in het oostelijk deel van het plangebied en langs de oost- en noordrand van het plangebied zijn potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van vleermuizen in bomen. Dood hout en holten, scheuren en loszittend bast zijn aanwezig. De kleinere bomen in het zuidelijk deel en het westelijk deel van het plangebied zijn ongeschikt om te fungeren als vaste rust- en verblijfplaats of voortplantingsplaats voor vleermuizen. Ze zijn te dun, waardoor holten, scheuren en loszittend bast ontbreken. Hierdoor ontbreken wegkruipmogelijkheden voor vleermuizen in de bomen. Ook is de omgeving als functioneel terrein voor een verblijfplaats in deze bomen niet geschikt: de kleine bomen zijn laag en staan in een relatief open omgeving, waardoor weer en wind vrij spel hebben op de bomen en de holten. Soorten die aangetroffen kunnen worden zijn rosse vleermuis, baardvleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Vanwege de grote afstand tot grotere waterplassen en watergangen (tenminste 1

kilometer) wordt watervleermuis niet verwacht.

4.2.3.2 *Foerageergebied*

Het plangebied is geschikt om te fungeren als beschutting en voedselaanbod voor foerageergebied¹.

Foerageergebied in de vorm van bomen, bosranden en bebouwing, zijn binnen en direct grenzend aan het plangebied aanwezig, maar niet essentieel. Er is dus direct grenzend aan en in de wijdere omgeving ruim voldoende vergelijkbare alternatieven aanwezig (zoals de aangrenzende boerderijen en bossen).

Soorten die foeragerend binnen het plangebied aangetroffen kunnen worden zijn gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Door het ontbreken van water en open groen gebied worden andere soorten hier niet verwacht. Vanwege de grote afstand tot grotere waterplassen en watergangen (tenminste 1 kilometer) worden watervleermuis en meervleermuis niet verwacht.

4.2.3.3 *Vliegroute*

Het plangebied maakt geen essentieel deel uit van een (al dan niet essentiële) vliegroute. In de directe omgeving van het plangebied in ruime mate vergelijkbare alternatieven aanwezig (bospercelen, bosranden). Soorten die het plangebied diffuus als vliegroute kunnen gebruiken zijn gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, baardvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Vanwege de grote afstand tot grotere waterplassen en watergangen (tenminste 1 kilometer) worden watervleermuis en meervleermuis niet verwacht.

4.2.4 Zoogdieren – grondgebonden

Het plangebied is ongeschikt voor beschermde grondgebonden zoogdieren uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet. De op basis van het bronnenonderzoek te verwachten soorten (edelhert, waterspitsmuis, wild zwijn) kunnen in het plangebied voorkomen, maar het zal vanwege de nabijheid van woningen geen essentiële functie hebben. Das, steenmarter en eekhoorn kunnen het plangebied gebruiken als foerageergebied, maar niet essentieel. Sporen van bewoning (burchten, nesten, latrines) en gebruik als foerageergebied (zoals wildwissels en vraatsporen) zijn niet aangetroffen in het plangebied. Tijdens het verkennend veldonderzoek zijn geen andere sporen of nesten aangetroffen (burchten, uitwerpselen, nesten). Tijdens het veldbezoek zijn wel meerdere molshopen aangetroffen

¹ Een vliegroute is essentieel wanneer er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de verblijfplaats het betreffende foerageergebied te bereiken dan wel dat er wel een alternatieve vliegroute is, maar het gebruik hiervan kost vergeleken met de originele vliegroute teveel energie (te ver omvliegen of te onbeschuut). Een foerageergebied is van essentieel belang voor het functioneren van de verblijfplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om de eventuele aantasting ervan op te vangen. Bron: Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis.

binnen en grenzend aan het plangebied, hetgeen aanwijst dat deze binnen het plangebied voorkomt. Het plangebied is potentieel geschikt voor algemene grondgebonden zoogdieren uit tabel 1 van de Flora- en faunawet. Potentieel geschikte vaste rust- of verblijfplaatsen en/of functioneel leefgebied zijn in de bebouwing, in het struweel en in het bos aangetroffen voor soorten als bosmuis, veldmuis, egel. In het bosperceel is een boomnest gevonden, dit is vermoedelijk een nest van een houtduif. Gezien het ontbreken van vraatsporen en andere sporen die kunnen duiden op aanwezigheid van eekhoorn, wordt aanwezigheid van eekhoorn binnen het plangebied uitgesloten.

4.2.5 Reptielen en amfibieën

In het plangebied zijn enkele regelmatig droogvallende greppels aanwezig. Grenzend aan het plangebied zijn kavelsloten (met watervegetatie) en een kleine poel aanwezig. Deze poel is gelegen in een bosperceel met veel dood hout. Waterplanten ontbreken in deze poel. De greppels en kavelsloten bieden potentieel habitat voor alpenwatersalamander. Alpenwatersalamander is een weinig kritische soort die voorkomt op onder meer de zandgronden. Het komt vooral voor in poelen, vennen en sloten, maar ook gemengde bossen. Grotere watergangen en rivierbegeleidende wateren worden gemedend. De soort komt zowel voor in watergangen met als zonder onderwatervegetatie (beide typen wateren komen voor in en grenzend aan het plangebied). Het plangebied kan functioneren als functioneel leefgebied voor alpenwatersalamander en de watergangen binnen en grenzend aan het plangebied, en de poel direct ten noorden van het plangebied kunnen functioneren als voortplantingswater voor alpenwatersalamander. Het plangebied is potentieel ongeschikt voor kamsalamander (een doelsoort van het nabijgelegen Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen). Hoewel watergangen met onderwatervegetatie aanwezig zijn in en grenzend aan het plangebied en hoewel sommige ondiep zijn en andere regelmatig droogvallen, is het plangebied vanwege afwezigheid van voortplantingswateren (ze hebben watergangen met een oppervlak van 400 tot 1000 m² nodig), hetgeen binnen en grenzend aan het plangebied niet aanwezig is. Door de afwezigheid van voortplantingswateren ontbreekt essentieel habitat om het plangebied volwaardig functioneel leefgebied te maken. Het plangebied is potentieel ongeschikt voor overige beschermde reptielen en amfibieën uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet. De op basis van het bronnenonderzoek te verwachten andere strikt beschermde soorten (zoals poelkikker, levendbarende hagedis, boomkikker, heikikker, rugstreeppad, poelkikker, hazelworm, gladde slang) prefereren habitat dat de te kappen bomen niet bieden (onder meer heide, grotere waterpartijen, grote poelen). Het gebied is potentieel geschikt voor algemene amfibieën uit tabel 1 van de Flora- en faunawet. Potentieel geschikte vaste rust- of verblijfplaatsen en/of functioneel leefgebied zijn grenzend aan de

bomen aangetroffen voor gewone pad, kleine watersalamander en bruine kikker (greppels, bos).

4.2.6 Dagvlinders en libellen

Het plangebied is ongeschikt voor beschermde dagvlinders en libellen. Potentieel geschikte voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen. De op basis van het bronnenonderzoek te verwachten soorten dagvlinders en libellen (zoals heideblauwtje, keizersmantel, rouwmantel, veldparelmoervlinder, gevlekte witsnuitlibel, (donker) pimpernelblauwtje) hebben habitat dat niet in het plangebied aanwezig is:

- laagveenmoerassen en vennen ontbreken waardoor geschikt habitat voor gevlekte witsnuitlibel ontbreekt,
- bos met kruidenrijke graslanden of wilgen zijn afwezig evenals de waardplanten berk, wilg en viooltjes, waardoor geschikt habitat voor rouwmantel of keizersmantel ontbreekt,
- kruidenrijk grasland, essentieel voor veldparelmoervlinder ontbreekt,
- hooilanden (voor pimpernelblauwtje en donker pimpernelblauwtje) ontbreekt, evenals de waardplant pimpernel.

4.2.7 Vogels

4.2.7.1 Jaarrond beschermde nesten

Vaste rust- en verblijfplaatsen in gebouwen

Drie van deze gebouwen binnen het plangebied zijn potentieel geschikt voor huismus. Op een nokbalk in gebouw A zie afbeelding 2 (de schuur van de boerderij) is een huismus aangetroffen. Daarnaast zijn in dit gebouw spleten onder de dakbedekking aanwezig en ruimtes onder de dakbedekking van gebouw B en D waar huismus voortplantingsplaatsen kan vinden.

In de nok van gebouw C (de kapschuur, zie Afbeelding 2) werd tijdens het veldbezoek een steenuil aangetroffen. Deze zat op de nokbalk. Onder deze en andere nokbalken van dit gebouw werden bovendien braakballen en uitwerpselen aangetroffen. Aan een gevel van een schuur ten oosten van het plangebied is een door steenuilen bewoonde steenuilkast aanwezig.

Vanwege de ligging van het plangebied in agrarisch gebied kan aanwezigheid van gierzwaluw worden uitgesloten. Gierzwaluw verblijft in Nederland in bebouwd gebied (steden en grotere dorpen).

Vanwege de afwezigheid van groter open water in de nabijheid van het plangebied kan worden uitgesloten dat grote gele kwikstaart in het plangebied voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen vindt.

De bebouwing binnen het plangebied is te laag om te kunnen functioneren als voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaats van slechtvalk. Deze heeft hoogbouw nodig.

Er zijn in en rond de gebouwen binnen het plangebied geen sporen (zoals braakballen, uitwerpselen en nesten) van andere vogels met jaarrond beschermde nesten in gebouwen aangetroffen, zoals kerkuil, ooievaar en slechtvalk.

Vaste rust- en verblijfplaatsen in bomen

Het plangebied is ongeschikt voor vogels met jaarrond beschermde nesten in bomen. Potentieel geschikte voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen voor diverse soorten roofvogels zoals boomvalk, buizerd, havik, roek, ransuil zijn niet aangetroffen in de bomen. In één boom in het bosperceel bomen is een uitgezakt vogelnest aangetroffen. Deze hoort op basis van vorm en grootte toe aan vermoedelijk houtduif.

Afbeelding 3: Linksboven: steenuil op een nokbalk in gebouw C binnen het plangebied. Rechtsboven: één van de steenuiltjes in de kast aan de schuur naast het plangebied. Onder: de schuur naast het plangebied met de steenuilkast.

4.2.7.2 *Niet jaarrond beschermde nesten*

In het plangebied zijn potentieel geschikte voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van grote bonte specht, boomklever, boomkruiper, koolmees en pimpelmees aanwezig in de vorm van bomen en houten opstallen. Pimpelmees en koolmees werden bovendien binnen het plangebied waargenomen.

4.2.7.3 *Algemene vogels*

Het plangebied is potentieel geschikt voor vogelsoorten waarvan de nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd zijn (het moment dat het nest in gebruik is). Dit betreffen struweelbroedende vogels (zoals merel, winterkoninkje, roodborst) en boombroeders (zoals goudhaan, houtduif). Van houtduif werden in een den in het oostelijk deel van het plangebied een nest aangetroffen.

4.2.8 **Vissen**

Het plangebied is potentieel geschikt voor beschermde tabel 2- en 3 vissoorten. Open ondiep water, bestaande uit kavelsloten die jaarrond watervoerend zijn, met langzaam stromend water, is aanwezig grenzend aan het plangebied. Deze staan in verbinding met greppels die enkel bij regenval watervoerend zijn. In de watergangen is onderwatervegetatie aanwezig. Gelet op deze factoren zijn de watergangen in en grenzend aan het plangebied potentieel geschikt voor kleine modderkruiper en grote modderkruiper. Voor bittervoorn is het plangebied vanwege de beperkte waterdiepte matig geschikt. Habitat voor deze soorten is aanwezig. Daarnaast zijn waarnemingen bekend van deze soorten binnen een afstand van 5 tot 10 kilometer van het plangebied. Stenige bodems en grotere verlandingsituaties ontbreken, waardoor andere soorten die op basis van het bronnenonderzoek te verwachten zijn (zoals rivierdonderpad en Europese meerval) ontbreken.

4.2.9 **Overige soortgroepen**

Het plangebied is potentieel ongeschikt voor strikt beschermde soorten kevers, kreeftachtigen en weekdieren. Het plangebied ligt buiten het bekende verspreidingsgebied voor bijvoorbeeld gestreepte waterroofkever en Europese rivierkreeft.

4.3 *Samenvatting onderzoeksresultaten beschermde soorten*

De samenvatting van het bronnen- en verkennend veldonderzoek is te vinden in tabel 2. In deze tabel staan alle soorten waarvoor het plangebied potentieel geschikt zou kunnen zijn. In de laatste kolom

staat per soort aangegeven welk deel van het plangebied geschikt is voor de betreffende soort.

Soortgroep	Soort	Functie	Tabel	Opmerking	Locatie
Zoogdieren – vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, baardvleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis	Vaste rust- en verblijfplaats, voortplantingsplaats	3	Potentieel geschikt.	Gebouwen A en B
Zoogdieren – vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis	Vliegroute, foerageergebied (niet essentieel)	3	Potentieel geschikt.	Plangebied
Zoogdieren – grondgebonden	Das, steenmarter, eekhoorn, diverse muizensoorten, egel, mol	Functioneel leefgebied	1/3	Potentieel geschikt.	Plangebied
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vaste rust- en verblijfplaats, voortplantingsplaats, functioneel leefgebied	2/3	Potentieel geschikt.	Watergangen
Amfibieën	Div. soorten	Vaste rust- en verblijfplaats, voortplantingsplaats, functioneel leefgebied	1	Potentieel geschikt.	Plangebied
Reptielen	Geen	N.v.t.	-	Ongeschikt	-
Dagvlinders	Geen	N.v.t.	-	Ongeschikt	-
Libellen	Geen	N.v.t.	-	Ongeschikt	-
Vissen	Kleine modderkruiper, grote modderkruiper, bittervoorn	Vaste rust- en verblijfplaats, functioneel leefgebied	2/3	Potentieel geschikt.	Watergangen die jaarrond watervoerend zijn
Vogels – met jaarrond beschermde nesten	Huismus	Vaste rust- en verblijfplaats, voortplantingsplaats, functioneel leefgebied	3	Potentieel geschikt.	Gebouwen A en B
Vogels – categorie 1-4	Steenuil	Functioneel leefgebied	3	Aanwezig	Gebouw C, onbebouwd deel plangebied
Vogels – categorie 5	Div. soorten	Voortplantingsplaats, functioneel leefgebied	3	Potentieel geschikt.	Bomen/ nestkasten/ruimte s achter boeiborden, planken, etc.
Vogels – algemeen	Div. soorten	Voortplantingsplaats, functioneel leefgebied	3	Potentieel geschikt.	Bomen/ nestkasten
Weekdieren	Geen	N.v.t.	-	Ongeschikt	-
Kreeftachtigen	Geen	N.v.t.	-	Ongeschikt	-
Kevers	Geen	N.v.t.	-	Ongeschikt	-

Tabel 2: Samenvatting beschermde soorten

4.4 *Beschermde gebieden*

4.4.1 Bronnenonderzoek

4.4.1.1 *Natuurbeschermingswet*

Het plangebied ligt niet in, door de Natuurbeschermingswet, beschermde gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Loonse en Drunense Duinen en Leemkuilen) is gelegen ten noorden en oosten van het plangebied op een hemelsbrede afstand van 1,3 km (zie Afbeelding 4). Het betreft een habitatrichtlijngebied³ met een oppervlakte van circa 4.000 ha. en heeft een instandhoudingsdoelstelling voor zeven habitattypen (stuifzandheiden met struikheide; zandverstuivingen; zwak gebufferde vennen; vochtige heiden; blauwgraslanden; oude eikenbossen en vochtige alluviale bossen) en twee habitatrichtlijnsoorten (kamsalamander en drijvende waterweegbree). Het gebied betreft een grote dekzandrug met grote stuifzandgebieden, geflankeerd door bos⁴.

4.4.1.2 *Ecologische Hoofdstructuur*

Het oostelijk deel van het plangebied (het bosperceel) maakt deel uit van en grenst aan de Ecologische Hoofdstructuur (EHS; zie Afbeelding 5)⁵. Het betreft het volgende beheertype⁶:

- N16.01 Droog bos met productie:
Deze, veelal aangeplante, bosopstanden met den, (winter)eik, beuk, Douglas, lariks of fijnspar en zijn vaak eenvoudig van structuur en komen voor op voedselarme tot lemige, zandige, zure bodem. Het bostype is veelal uit hakhout, heide- en stuifzandterreinen ontstaan, maar kan ook aangelegd zijn op voormalige landbouwgronden waardoor de bovengrond verrijkt is. Oudere bossen en bossen op of grenzend aan oude bosgroeiplaatsen, hebben een relatief hoge natuurpotentie vooral wanneer deze een gevarieerde structuur met substantieel aandeel zware bomen en dood hout hebben. De betekenis voor de biodiversiteit bestaat vooral uit (vaak bedreigde) paddestoelen, korst- en bladmossen, enkele vaatplanten, insecten en broedvogels.

Op iets grotere afstand (120 meter ten zuidwesten van het plangebied) komt het volgende beheertype

³ <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=11&id=n2k131>

⁴

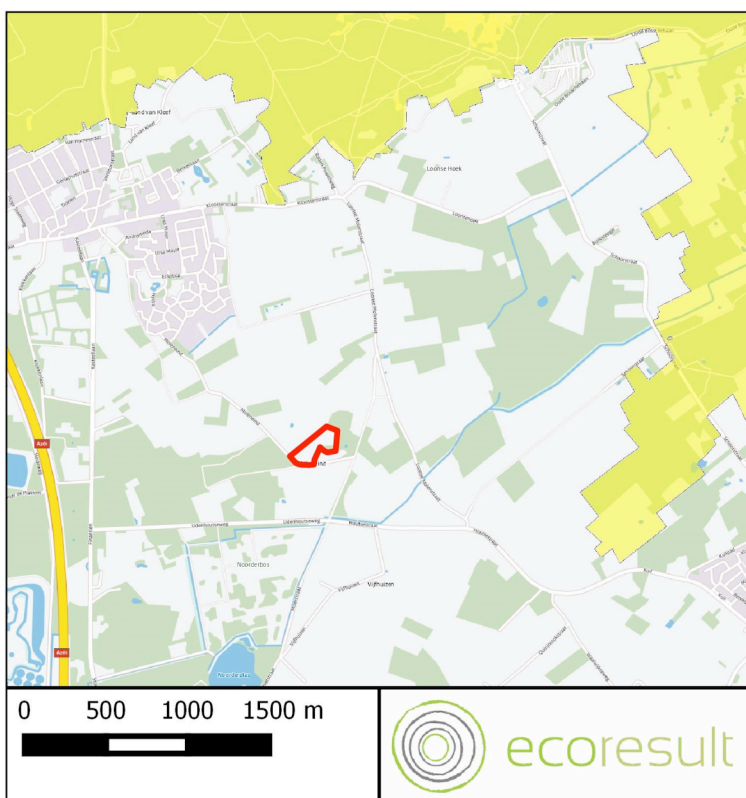
⁵ kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan/

⁶ www.portaalnatuurenlandschap.nl/themas/overzicht-typen-natuur-en-landschap/natuurtypen/

voor:

- N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos:

Deze bossen met dennen, eiken, beuken en/of berken en zijn vaak eenvoudig van structuur en komen voor op zure, droge en zandige bodems. Wanneer de bodem meer leem bevat, kennen de bossen een grotere floristische rijkdom, het plangebied is echter gelegen op leemarm zand. Vegetatiekundig behoren deze bossen tot het Zomereikenverbond of het Verbond der naaldbossen. Veel van de bossen zijn vorige eeuw ontstaan als gevolg van aanplant of natuurlijke successie. De culturele invloed is vaak te merken aan bijvoorbeeld ingevoerde boomsoorten en sporen van hakhoutbeheer. Het belang van het beheertype is gelegen in het behoud van het bostype en in grote aantallen (vaak bedreigde) paddenstoelen, blad- en korstmossen en enkele vaatplanten.

Afbeelding 4: Ligging van het Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen en Leemkuilen (geel gemarkeerd) ten opzichte van het plangebied (rood omkaderd), weergegeven op een topografische kaart. Bron: PDOK.

Afbeelding 5 Ligging van het plangebied, geprojecteerd op de Ecologische Hoofdstructuur.

Legenda:

Rood omkaderd: Plangebied

Lichtgroen: N16.01 Droog bos met productie

Donkergroen: N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos

4.5 Samenvatting beschermde gebieden

Het plangebied ligt niet in, door de Natuurbeschermingswet, beschermde gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Ulvenhoutse Bos is gelegen ten oosten van het plangebied op een hemelsbrede afstand van 1 km.

Een deel van het plangebied (het bosvak) ligt in de Ecologische Hoofdstructuur. Aan de oostkant, noordkant en de zuidwestkant grenst het plangebied aan de EHS. Het beheertype voor de betreffende bospercelen is N16.01 Droog bos met productie. Op iets grotere afstand komen tevens het beheertype N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos voor.

5 Activiteiten

5.1 *Voorgenomen activiteiten*

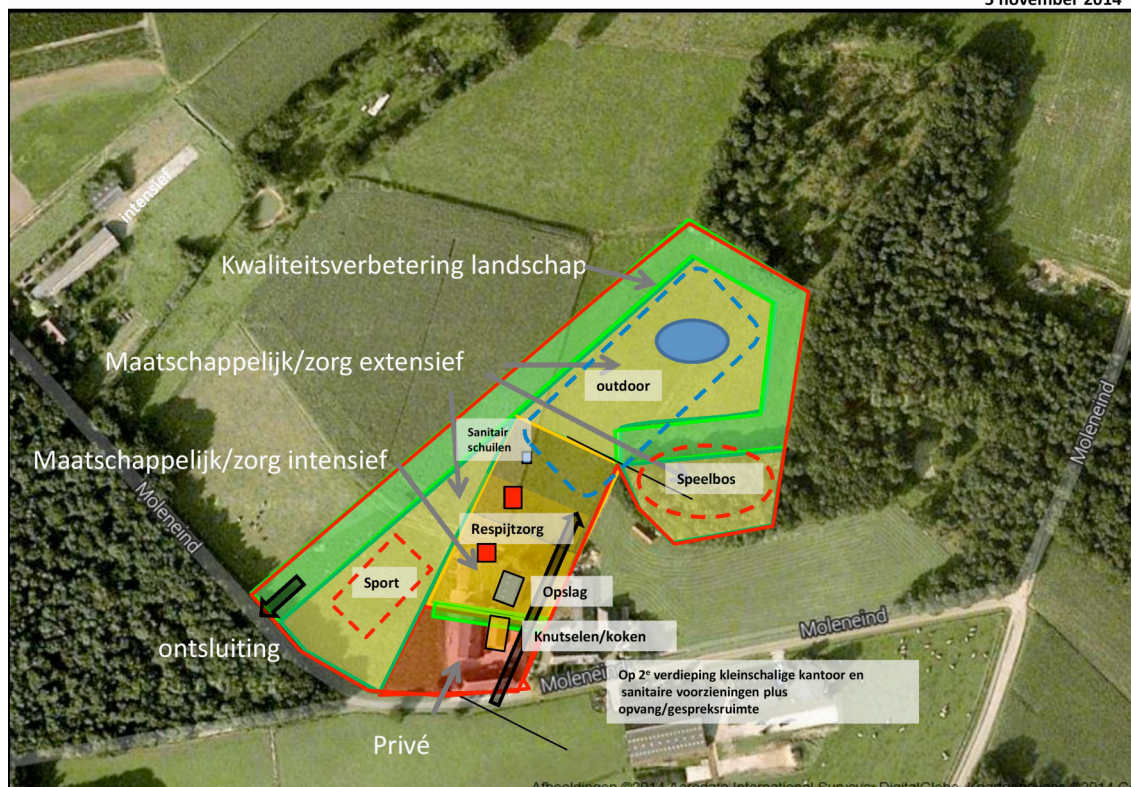
Ten behoeve van de planontwikkeling wordt een bestemmingsplanwijziging voorbereid. De agrarische functie zal worden omgezet in een recreatieve functie. Het plangebied zal worden herontwikkeld tot een combinatie voor wonen voor de familie van de eigenaar en recreëren in de vorm van opvang voor De Amo Actieve Opvang. Ten behoeve van deze ontwikkeling zal de bebouwing deels worden gesloopt, deels worden gerenoveerd, greppels in het plangebied worden gedempt, en het onbebouwde deel van het terrein zal worden heringericht. Kap van bomen is niet voorzien. Een planning is nog niet beschikbaar. De planontwikkeling bevindt zich nog in bestemmingsplanfase.

5.2 *Nieuwe situatie*

De boerderij (gebouw A op Afbeelding 2) zal worden gerenoveerd, een stal (gebouw B op Afbeelding 2) worden gesloopt, een open loods (gebouw C op Afbeelding 2) worden betimmerd tot een dichte opslagruimte en een schuur (gebouw D op Afbeelding 2) worden verbouwd tot tijdelijke woning. Het bakhuisje (niet gemarkeerd, maar ten oosten van de boerderij) blijft ongewijzigd. Het onbebouwde deel van het plangebied zal worden ingericht ten behoeve van sport-, spel- en zorgactiviteiten. De randen van het plangebied worden ingericht als ecologische zone en ten behoeve van ontsluiting van het plangebied. Gedetailleerde inrichtingstekeningen zijn nog niet beschikbaar, wel een globale opzet (zie Afbeelding 6).

Globale opzet zorgaanbod op Moleneind 25 Loon op Zand

5 november 2014

Afbeelding 6: Globale opzet inrichtingsplan met een overzicht van waar de verschillende functies worden voorzien.

5.3 Wettelijk belang

De activiteiten kunnen worden geplaatst onder de volgende wettelijke belangen:

- Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (belang j).

Mogelijk kunnen de activiteiten worden geplaatst onder andere wettelijke belangen. Vanwege het ontbreken van nadere informatie over de planontwikkeling kunnen hierover geen uitspraken worden gedaan.

De andere wettelijke belangen betreffende:

- Bescherming van flora en fauna (belang b).
- Veiligheid van het luchtverkeer (belang c).
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (belang d).
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

- Bestendig beheer en onderhoud in de land- en bosbouw (belang h).
- Bestendig gebruik (belang i).

Het soort wettelijk belang is van invloed op de mogelijkheden of er voor de activiteiten een ontheffing gekregen kan worden, of niet, indien dat nodig is.

5.4 *Alternatieven afweging*

De initiatiefnemer is tevens eigenaar van het terrein. Voor deze locatie is gekozen vanwege het feit dat de eigenaar hier woont, en vanwege de ligging in het openbare gebied van Loon op Zand, centraal gelegen tussen meerdere grote woonkernen vlakbij een grote stad Tilburg.

5.4.1 Locatie

Het project is locatiespecifiek. De initiatiefnemer is tevens eigenaar van het terrein. Voor deze locatie is gekozen vanwege de ligging in het openbare gebied van Loon op Zand, centraal gelegen tussen meerdere grote woonkernen vlakbij een grote stad Tilburg.

5.4.2 Inrichting

Bij het ontwerpen van de plannen is geen rekening gehouden met voorkomende en nieuwe flora en fauna. Wel zal rondom het plangebied een strook worden aangelegd met ecologische functie. In paragraaf 7.2.4 worden maatregelen voorgesteld voor medegebruik door vogels en vleermuizen.

5.4.3 Uitvoering

Tijdens de werkzaamheden worden indien noodzakelijk alle mogelijke mitigerende maatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen of te verminderen. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige soorten en worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen. Deze maatregelen worden beschreven in hoofdstuk 6.

6 Effectenbeoordeling en toetsing

De effectbeoordeling en toetsing voor beschermde tabel 2 en 3-soorten die potentieel in een plangebied aanwezig zijn wordt verricht aan de hand van:

- Stappenplan Diersoorten op bijlage IV Habitatrichtlijn.
- Stappenplan soorten op bijlage 1 tabel 2.
- Stappenplan voor vogels.

Op basis van de betreffende stappenplannen beoordeelt bevoegd gezag (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland).

6.1 *Beschermde soorten*

6.1.1 Zoogdieren – vleermuizen

In het plangebied zijn potentieel geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen in gebouwen aangetroffen, dit betreffen gebouwen A en B. In het bosvak in het oostelijk deel van het plangebied zijn potentieel geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen in bomen aangetroffen. De werkzaamheden betreffen de renovatie en verbouwing van gebouw A, de sloop van gebouw B, en het ontplooiën van activiteiten in het bosvak. Daarnaast is potentieel geschikt foerageergebied alsmede potentieel geschikte vliegroutestructuur (beide niet essentieel).

Het is op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens niet mogelijk een juiste effectbeoordeling en eventueel toetsing aan de Flora- en faunawet uit te voeren. Hiervoor is het nodig antwoord te krijgen op:

- Zijn vleermuizen aanwezig?
- Welke functie heeft het object en het gebied voor vleermuizen?
- Wat is de omvang en gunstige staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populatie van de vleermuizen?

Hierop kan antwoord worden gegeven door een onderzoek uit te voeren dat bestaat uit 4 veldbezoeken:

- minimaal 2 veldbezoeken in de periode 15 mei tot en met 15 juli (met een tussenliggende

periode van 30 dagen): 1 bezoek vanaf kort voor zonsondergang en 1 bezoek voor zonsopkomst.

- minimaal 2 veldbezoeken in de periode 15 augustus tot 1 oktober (met een tussenliggende periode van 20 dagen): 1 bezoek 's avonds en 1 bezoek voor middernacht.

Indien vleermuizen aanwezig zijn en betreffende locatie/vaste rust- en verblijfplaats niet kan worden ontzien dient een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Een ontheffing voor vleermuizen wordt verleend indien: geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en op grond van specifieke wettelijke belangen. Voor vleermuizen als Bijlage IV-soorten uit tabel 3 geldt dat voor een ruimtelijke ingreep alleen ontheffing kan worden verkregen krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (belang b).
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (belang d).
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (belang e).

6.1.2 Zoogdieren – grondgebonden

Das, steenmarter en eekhoorn kunnen het plangebied gebruiken als foerageergebied, maar niet essentieel. Schadelijke effecten door de werkzaamheden en activiteiten zullen derhalve niet optreden. In de directe omgeving van de te kappen bomen is potentieel geschikt habitat aangetroffen voor algemene soorten (zoals diverse muizensoorten, egel, mol, wezel, bunzing) uit tabel 1 van de Flora- en faunawet. De activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben (verstoring, vernietiging) op in gebruik zijnde verblijfplaatsen (eventueel aanwezige holten in het werkgebied, bladhopen, ruimten onder en tussen stenen die direct grenzen aan de te kappen bomen. Voor soorten uit tabel I is vrijstelling van een ontheffing en geldt de algemene zorgplicht (Flora- en faunawet artikel 2). Door tijdens de werkzaamheden zorgvuldig te werken wordt invulling gegeven aan de algemene zorgplicht. Invulling geven aan de zorgplicht kan door uitvoering van de activiteiten te doen volgens de richtlijnen uit een goedgekeurde gedragscode. Hierin staat op welke manier schade kan worden voorkomen, of tot een minimum kan worden beperkt, bij het uitvoeren van werkzaamheden. Enkele aanwijzingen:

- Werk via vaste aan- en afvoerroutes, gebruik zoveel mogelijk de openbare weg.
- Gekapt hout dient zo snel mogelijk te worden verwerkt, om te voorkomen dat er schuilgelegenheid ontstaat in de takkenhopen.

6.1.3 Amfibieën

De sloten in en grenzend aan het plangebied zijn potentieel geschikt als jaarronde voortplantings-, en vaste rust- en/of verblijfplaatsen van alpenwatersalamander. De alpenwatersalamander valt onder het beschermingsregime van tabel 2 van de Flora- en faunawet. Op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens is het niet mogelijk een juiste effectbeoordeling en eventueel toetsing aan de Flora- en faunawet uit te voeren. Hiervoor is het nodig antwoord te krijgen op:

- Is alpenwatersalamander aanwezig?
- Welke functie heeft het object en het gebied voor de alpenwatersalamander?
- Wat is de omvang en gunstige staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populatie van de alpenwatersalamander?

Hierop kan antwoord worden gegeven door in de periode mei-juni gedurende drie etmalen veldonderzoek uit te voeren gebruik makend van een amfibieënfuik.

Indien alpenwatersalamander aanwezig en betreffende locatie/vaste rust- en verblijfplaats niet kan worden ontzien dient gewerkt te worden conform de Gedragscode Flora en Fauna voor Bouwend Nederland (Neprom). Een ontheffing hoeft dan niet te worden aangevraagd.

Daarnaast is in het plangebied potentieel geschikt habitat aangetroffen voor algemene soorten (gewone pad, bruine kikker) uit tabel 1 van de Flora- en faunawet. De activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben (verstoring, vernietiging) op in gebruik zijnde verblijfplaatsen (eventueel aanwezige holten in het werkgebied, bladhopen, ruimten onder en tussen stenen die direct grenzen aan de te kappen bomen. Voor soorten uit tabel I is vrijstelling van een ontheffing en geldt de algemene zorgplicht (Flora- en faunawet artikel 2). Door tijdens de werkzaamheden zorgvuldig te werken wordt invulling gegeven aan de algemene zorgplicht. Invulling geven aan de zorgplicht kan door uitvoering van de activiteiten te doen volgens de richtlijnen uit een goedgekeurde gedragscode. Hierin staat op welke manier schade kan worden voorkomen, of tot een minimum kan worden beperkt, bij het uitvoeren van werkzaamheden. Enkele aanwijzingen:

- Werk via vaste aan- en afvoerroutes, gebruik zoveel mogelijk de openbare weg.
- Gekapt hout dient zo snel mogelijk te worden verwerkt, om te voorkomen dat er schuilgelegenheid ontstaat in de takkenhopen.

6.1.4 Vissen

De sloten grenzend aan het plangebied zijn potentieel geschikt als jaarronde voortplantings-, en vaste rust- en/of verblijfplaatsen van bittervoorn, grote modderkruiper en kleine modderkruiper. Deze soorten vallen onder het beschermingsregime van respectievelijk tabel 3, 3 en 2 van de Flora- en

faunawet. Op basis van inrichtingstekening zullen er geen werkzaamheden in of aan de watergangen plaatsvinden. Schadelijke effecten treden derhalve niet op.

Mochten wél werkzaamheden in of aan de watergangen plaatsvinden, dan is het op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens niet mogelijk een juiste effectbeoordeling en eventueel toetsing aan de Flora- en faunawet uit te voeren. Hiervoor is het nodig antwoord te krijgen op:

- Zijn bittervoorn, grote modderkruiper en kleine modderkruiper aanwezig?
- Welke functie heeft het object en het gebied voor de bittervoorn, grote modderkruiper en kleine modderkruiper?
- Wat is de omvang en gunstige staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populatie van de bittervoorn, grote modderkruiper en kleine modderkruiper?

Hierop kan antwoord worden gegeven door minimaal 1 veldonderzoek uit te voeren in de periode april tot juli. Indien de bittervoorn, grote modderkruiper en/of kleine modderkruiper aanwezig zijn, dient antwoord gegeven te worden (effectbeoordeling en toetsing) op:

- Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
- Hoe groot wordt het succes van de te nemen maatregelen ingeschat?
- Welke maatregelen moeten getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen?
- Zijn er geen bevredigende oplossingen ("alternatieven") meer? Het antwoord moet onderbouwd zijn.
- Welk wettelijk belang is er waardoor de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd? Het antwoord moet onderbouwd zijn.
- Welke maatregelen worden er getroffen om zorgvuldig handelen ten aanzien van de kleine modderkruiper en bittervoorn te garanderen?

Indien de bittervoorn en grote modderkruiper aanwezig zijn, dient een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Indien kleine modderkruiper aanwezig is, dient te worden gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode flora en fauna.

Bovenstaande aanpak is in lijn met de Soortenstandaard Bittervoorn (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, maart 2014), de Soortenstandaard Grote Modderkruiper (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, maart 2014). en de Soortenstandaard Kleine Modderkruiper (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, maart 2014).

6.1.5 Vogels

6.1.5.1 *Huismus*

In het plangebied zijn potentieel geschikte jaarrond beschermde voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen voor huismus aangetroffen. Op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens is het niet mogelijk een juiste effectbeoordeling en eventueel toetsing aan de Flora- en faunawet uit te voeren. Hiervoor is het nodig antwoord te krijgen op:

- Is de huismus aanwezig?
- Welke functie heeft het object en het gebied voor de huismus?
- Wat is de omvang en gunstige staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populatie van de huismus?

Hierop kan antwoord worden gegeven door minimaal 2 veldonderzoeken uit te voeren in de periode 1 april tot en met 15 mei (met een tussenliggende periode van 10 dagen), vanaf 1 uur na zonsopkomst.

Indien de huismus aanwezig is dient antwoord gegeven te worden (effectbeoordeling en toetsing) op:

- Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
- Hoe groot wordt het succes van de te nemen maatregelen ingeschat?
- Welke maatregelen moeten getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen?
- Zijn er voor de huismus geen bevredigende oplossingen ("alternatieven") meer? Het antwoord moet onderbouwd zijn.
- Welk wettelijk belang is er waardoor de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd? Het antwoord moet onderbouwd zijn.
- Welke maatregelen worden er getroffen om zorgvuldig handelen ten aanzien van de huismus te garanderen?

Indien de huismus aanwezig kunnen ter voorkoming van schadelijke effecten mitigerende maatregelen worden getroffen. Dit betreffen maatregelen om:

- De functionaliteit te waarborgen.
- De gunstige staat van instandhouding te waarborgen.
- Aan de zorgplicht te voldoen.

Bovenstaande aanpak is in lijn met de Soortenstandaard Huismus (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, maart 2014).

6.1.5.2 *Steenuil*

In het plangebied zijn potentieel geschikte jaarrond beschermde voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen voor steenuil aangetroffen. Op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens is het niet mogelijk een juiste effectbeoordeling en eventueel toetsing aan de Flora- en faunawet uit te voeren. Hiervoor is het nodig antwoord te krijgen op:

- Is de steenuil aanwezig?
- Welke functie heeft het object en het gebied voor de steenuil?
- Wat is de omvang en gunstige staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populatie van de steenuil?

Hierop kan antwoord worden gegeven door minimaal 3 veldonderzoeken uit te voeren in de periode 15 februari tot 1 april (met een tussenliggende periode van 10 dagen). Indien de steenuil aanwezig is dient antwoord gegeven te worden (effectbeoordeling en toetsing) op:

- Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
- Hoe groot wordt het succes van de te nemen maatregelen ingeschat?
- Welke maatregelen moeten getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen?
- Zijn er voor de huismus geen bevredigende oplossingen (“alternatieven”) meer? Het antwoord moet onderbouwd zijn.
- Welk wettelijk belang is er waardoor de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd? Het antwoord moet onderbouwd zijn.
- Welke maatregelen worden er getroffen om zorgvuldig handelen ten aanzien van de steenuil te garanderen?

Indien de steenuil aanwezig kunnen ter voorkoming van schadelijke effecten mitigerende maatregelen worden getroffen. Dit betreffen maatregelen om:

- De functionaliteit te waarborgen.
- De gunstige staat van instandhouding te waarborgen.
- Aan de zorgplicht te voldoen.

Bovenstaande aanpak is in lijn met de Soortenstandaard Steenuil (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, maart 2014).

6.1.5.3 *Niet jaarrond beschermde nesten*

In het plangebied is broedhabitat aangetroffen voor 2 soorten waarvan de nesten niet jaarrond

beschermde zijn. Soorten uit categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In dezen zijn er geen omstandigheden die jaarronde bescherming van deze nesten rechtvaardigen. Het betreffen alle lokaal en regionaal algemene vogels. Er zijn daarnaast talrijke alternatieven in de directe omgeving. Tijdelijke schadelijke effecten door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten van niet jaarrond beschermde soorten zijn te voorkomen (in gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord) door:

- Struweel en ruigte buiten het broedseizoen (15 augustus – 15 maart) te verwijderen om te voorkomen dat algemene vogels zich in het plangebied als broedvogel vestigen.
- Buiten het broedseizoen van huismus (dit is normaliter de periode 10 maart – 20 juni) te werken.

Indien werkzaamheden toch tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd dient een deskundig ecooloog bij het werk te worden betrokken. Op aanwijzing van betreffende persoon dient het werk te worden uitgevoerd teneinde in gebruik zijnde nesten van vogels niet te verstoren.

6.1.5.4 *Algemene vogels*

In het plangebied is broedhabitat aangetroffen voor algemene vogelsoorten waarvan de nesten alleen beschermd zijn zodra in gebruik. Deze vogelnesten vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van de Flora- en faunawet. Tijdelijke schadelijke effecten door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten van algemene vogels zijn te voorkomen (in gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord) door:

- Struweel en ruigte buiten het broedseizoen (15 augustus – 15 maart) te verwijderen om te voorkomen dat algemene vogels zich in het plangebied als broedvogel vestigen.
- Buiten het broedseizoen van huismus (dit is normaliter de periode 10 maart – 20 juni) te werken.

Indien werkzaamheden toch tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd dient een deskundig ecooloog bij het werk te worden betrokken. Op aanwijzing van betreffende persoon dient het werk te worden uitgevoerd teneinde in gebruik zijnde nesten van vogels niet te verstoren.

6.2 *Beschermde gebieden*

6.2.1 *Natuurbeschermingswet*

Het plangebied ligt niet in, door de Natuurbeschermingswet, beschermde gebieden. Het is uit te

sluiten dat de verwachte storende factoren die voortkomen uit de activiteiten (zie hoofdstuk 5) afgezet tegen de ligging en doelstelling van het beschermde Natura 2000-gebied Ulvenhoutse Bos leiden tot (significant) negatieve effecten op de doelstellingen. Dit natuurgebied bevindt zich hiervoor op te geruime afstand (zie hoofdstuk 4.4.1.1). Voor het Natura 2000-gebied storende factoren zijn:

- Oppervlakteverlies: niet van toepassing. De activiteit vindt buiten het Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen plaats, waardoor er geen ruimtebeslag op het Natura 2000-gebied plaatsvindt.
- Versnippering: de planontwikkeling vindt plaats buiten het Natura2000-gebied, waardoor er geen versnippering van het Natura2000-gebied plaatsvindt.
- Verontreiniging: de planontwikkeling zal niet leiden tot extra (bodem)verontreiniging.
- Verdroging: niet van toepassing. De activiteit vindt buiten en op geruime afstand van het Natura 2000-gebied plaats, waardoor verdroging binnen het Natura 2000-gebied niet zal plaatsvinden.
- Optische verstoring: niet van toepassing. De activiteit vindt buiten en op geruime afstand van het Natura 2000-gebied plaats, waardoor verdroging binnen het Natura 2000-gebied niet zal plaatsvinden.
- Verstoring door mechanische effecten: niet van toepassing. De activiteit vindt buiten en op geruime afstand (circa 1 km) het Natura 2000-gebied plaats, waardoor mechanische effecten (als trillingen, luchtwervelingen) binnen dit gebied niet plaatsvinden.

6.2.2 Ecologische Hoofdstructuur

De EHS kent het nee, tenzij principe. Ruimtelijke ingrepen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied zijn in beginsel niet toegestaan. Een dergelijk project kan alleen doorgaan, als er geen reële alternatieven mogelijk zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Een initiatiefnemer is in dit geval verplicht om de negatieve effecten te mitigeren. Dit houdt in dat het optreden van negatieve effecten wordt voorkomen of beperkt door aanvullende maatregelen te treffen. Bij overblijvende negatieve effecten is compensatie de laatste stap om de optredende schade te herstellen (Ministerie van LNV, VROM en de Provincies, 2007).

Ingrepen in de EHS die niet 'van groot openbaar belang' zijn, zijn nu onder voorwaarden toch mogelijk door toepassing van twee spelregels: de 'EHS-saldobenadering' en 'herbegrenzen EHS'. Deze twee instrumenten moeten zorgen dat de EHS niet alleen even groot en even waardevol blijft, maar er zelfs beter op wordt. De saldobenadering is daarbij gericht op een combinatie van meerdere projecten. Het

herbegrenzen is bedoeld voor kleinere ingrepen (Ministerie van LNV, VROM en de Provincies, 2007).

Het bosperceel binnen het plangebied maakt deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast grenst het plangebied aan de Ecologische Hoofdstructuur. Dit betreft gebieden met het beheertype N16.01 Droog bos met productie. Op iets grotere afstand komt tevens het beheertype N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos voor (zie hoofdstuk 4.4.1.2). Voor de gebieden met beheertype N16.01 Droog bos met productie is geen beheerdoelstelling beschreven, behalve houtproductie.

Ten behoeve van de planontwikkeling zal het bos niet worden gekapt en blijft de begrenzing gehandhaafd. Het bos zal medegebruik gaan kennen als speelbos. Een gedetailleerde inrichting van het speelbos is niet bekend. Door de inrichting als speelbos zal bestaande natuur op beperkte schaal verloren gaan, waardoor de EHS in beperkte mate afneemt. Dit is dus niet zonder meer mogelijk. Met een goede inrichting kan echter de huidige EHS behouden blijven en ook als zodanig blijven functioneren, waardoor de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet worden aangetast. De activiteiten (zie hoofdstuk 5) leiden, afgezet tegen de doelstelling van de EHS binnen en grenzend aan het plangebied (houtproductie), niet tot (significant) negatieve effecten op de EHS. Door goed na te denken over de inrichting en geen ingrijpende inrichtingen uit te voeren, kan kwaliteitsverlies als het gevolg van het medegebruik tot een minimum worden beperkt. Er vindt geen herbegrenzing van het bosperceel plaats.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 *Conclusies*

In opdracht van Moleneind Holding B.V. heeft Ecoresult een natuurtoets uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd in het plangebied genaamd Moleneind 25, te Loon op Zand, in de gemeente Loon op Zand, provincie Noord-Brabant. De aanleiding van de natuurtoets is onder meer sloop en renovatie van gebouwen en herinrichting van groen t.b.v. wonen, outdooractiviteiten en zorg binnen het plangebied. Deze activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben op beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving voor flora, fauna en natuurgebieden kan hierdoor worden overtreden. Deze natuurtoets zoomt in op de (mogelijke) schadelijke effecten door de genoemde activiteit en op welke wijze gehandeld kan worden.

7.1.1 **Beschermde soorten**

- In het plangebied zijn potentieel geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende en boombewonende vleermuizen aanwezig. Vleermuizen die kunnen worden aangetroffen zijn voornamelijk gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, baardvleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis. Op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens is het niet mogelijk een juiste effectbeoordeling en eventueel toetsing aan de Flora- en faunawet uit te voeren. Hiervoor is aanvullend onderzoek nodig in de periode 15 mei tot en met 15 juli en 15 augustus tot 1 oktober (paragraaf 6.1.1).
- Het plangebied wordt mogelijk door vleermuizen gebruikt als vliegroute en /of foerageergebied, het gaat hier niet om een essentiële vliegroute en/of essentieel foerageergebied. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.
- Er is potentieel geschikt habitat aangetroffen voor das, steenmarter en eekhoorn (tabel 2 en 3), maar niet essentieel. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.
- Er is potentieel geschikt habitat aangetroffen voor algemene tabel I grondgebonden zoogdiersoorten uit de Flora- en faunawet (zoals diverse muizensoorten, egel en mol). De activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben (verstoring, vernietiging) op in gebruik zijnde verblijfplaatsen. Soorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet zijn vrijgesteld van een ontheffing. Artikel 2 'Zorgplicht' van de Flora- en faunawet (zie ook paragraaf 7.2.1) blijft wel van

kracht. De werkzaamheden dienen op basis van een gedragscode te worden uitgevoerd teneinde schadelijke effecten op dieren te verzachten of te voorkomen (zie verder hoofdstuk 6.1.2).

- In het plangebied zijn potentieel geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van alpenwatersalamander aanwezig. Op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens is het niet mogelijk een juiste effectbeoordeling en eventueel toetsing aan de Flora- en faunawet uit te voeren. Hiervoor is aanvullend onderzoek nodig in de periode mei/juni (paragraaf 6.1.3).
- Er is potentieel geschikt habitat aangetroffen voor amfibieën van tabel 1 uit de Flora- en faunawet. De activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben (verstoring, vernietiging) op in gebruik zijnde verblijfplaatsen. Soorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet zijn vrijgesteld van een ontheffing. Artikel 2 'Zorgplicht' van de Flora- en faunawet (zie ook paragraaf 7.2.1) blijft wel van kracht. De werkzaamheden dienen op basis van de Gedragscode Flora en Fauna voor Bouwend Nederland/Neprom te worden uitgevoerd teneinde schadelijke effecten op dieren te verzachten of te voorkomen (zie verder hoofdstuk 6.1.3).
- In de watergangen grenzend aan het plangebied zijn potentieel geschikte jaarrond beschermde voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen en functioneel leefgebied voor bittervoorn, grote modderkruiper en kleine modderkruiper aangetroffen. Vooralsnog vinden er geen werkzaamheden plaats in of aan de watergangen. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. Indien er wel werkzaamheden plaatsvinden, dan is het op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens niet mogelijk een juiste effectbeoordeling en eventueel toetsing aan de Flora- en faunawet uit te voeren. Hiervoor is in dat geval aanvullend onderzoek nodig in de periode april tot en met juni (paragraaf 6.1.4).
- In het plangebied zijn potentieel geschikte jaarrond beschermde voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen en functioneel leefgebied voor huismus aangetroffen. Op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens is het niet mogelijk een juiste effectbeoordeling en eventueel toetsing aan de Flora- en faunawet uit te voeren. Hiervoor is aanvullend onderzoek nodig in de periode 1 april tot en met 15 mei (paragraaf 6.1.5.1).
- In het plangebied zijn potentieel geschikte jaarrond beschermde voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen en functioneel leefgebied voor steenuil aangetroffen. Op basis van de beschikbare onderzoeksgegevens is het niet mogelijk een juiste effectbeoordeling en eventueel toetsing aan de Flora- en faunawet uit te voeren. Hiervoor is aanvullend onderzoek nodig in de periode 1 april tot en met 15 mei (paragraaf 6.1.5.2).
- In het plangebied zijn potentieel geschikte voortplantingslocaties en functioneel leefgebied

aangetroffen voor algemene vogelsoorten en categorie 5- soorten waarvan de nesten alleen beschermd zijn zodra ze in gebruik zijn. Deze vogelnesten vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van de Flora- en faunawet. Het is mogelijk maatregelen voor de voortplantingsplaatsen te treffen waardoor schadelijke effecten niet optreden. De maatregelen zijn:

- Door buiten het broedseizoen in het plangebied te werken. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot en met 15 augustus
- Werken tijdens het broedseizoen is mogelijk zolang er geen schadelijke effecten op een broedgeval optreden.

Een ontheffing zal voor het verstoren en/of vernietigen van bezette nesten niet worden verleend.

- Is potentieel geschikt habitat voor overige beschermde soortgroepen afwezig of worden voor deze soorten op grond van de bekende verspreiding niet in het plangebied verwacht.

Soortgroep	Geschied	Schadelijke effecten	Aanvullend onderzoek	Ontheffing
Vaatplanten	Nee	Nee	Nee	Nee
Zoogdieren – vleermuizen	Potentieel	Mogelijk	Ja	Mogelijk
Zoogdieren – grondgebonden (das, steenmarter, eekhoorn)	Ja, maar niet essentieel	Nee	Nee	Nee
Zoogdieren – grondgebonden (Tabel 1 soorten)	Ja	Mogelijk	Nee	Nee, werken met gedragscode
Amfibieën	Potentieel	Mogelijk	Ja	Op grond van het wettelijk belang voor kamsalamander niet mogelijk. Voor alpenwatersalamander werken met gedragscode.
Amfibieën (Tabel 1 soorten)	Ja	Mogelijk	Nee	Nee, werken met gedragscode
Vissen	Potentieel	Mogelijk	Ja	Mogelijk voor bittervoorn en grote modderkruiper. Voor kleine modderkruiper werken met gedragscode
Vogels – categorie 1 t/m 4 (huismus)	Ja	Mogelijk	Ja	Mogelijk
Vogels – categorie 1 t/m 4 (steenuil)	Ja	Nee	Nee	Nee
Vogels – categorie 5	Ja	Mogelijk	Nee	Nee, werken met gedragscode
Vogels – algemeen	Ja	Mogelijk	Nee	Nee, werken met gedragscode
Weekdieren	Nee	Nee	Nee	Nee
Kreeftachtigen	Nee	Nee	Nee	Nee
Kevers	Nee	Nee	Nee	Nee

Tabel 3: Samenvatting conclusies. Voor het werken met een gedragscode zie paragraaf 7.2.1.

Soortgroep	Onderzoeksperiode											
	Januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december
Zoogdieren – vleermuizen												
Vogels – categorie 1 t/m 4 (huismus)												
Amfibieën												
Vissen												

Tabel 4: Onderzoeksperiode aanvullend onderzoek.

7.1.2 Beschermde natuurgebieden

7.1.2.1 *Natuurbeschermingswet*

Het plangebied ligt niet in, door de Natuurbeschermingswet, beschermde gebieden. Het is uit te sluiten dat de verwachte storende factoren die voortkomen uit de activiteiten (zie hoofdstuk 5) afgezet tegen de ligging en doelstelling van het Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen leiden tot (significant) negatieve effecten op de habitattypen.

Vanuit de Natura 2000-doelstellingen zijn er geen bezwaar is voor de voorgenomen ruimtelijke ingreep. Een vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet is voor wat betreft Natura 2000 niet nodig.

7.1.2.2 *Ecologische hoofdstructuur*

De voorgenomen ingreep legt in beperkte mate ruimtebeslag op de EHS legt (namelijk gebruik als speelbos). Of er negatieve effecten optreden op de EHS hangt af van de uiteindelijke inrichting, waarbij het met een slimme inrichting zeker mogelijk moet zijn om de EHS niet nadelig te beïnvloeden. Dit is op dit moment echter nog niet te beoordelen, waardoor niet kan worden aangegeven of er een vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet voor de EHS noodzakelijk is. Het is uit te sluiten dat de verwachte storende factoren die voortkomen uit de activiteiten (zie hoofdstuk 5) afgezet tegen de doelstelling van de aangrenzende EHS leiden tot (significant) negatieve effecten op de EHS (zie hoofdstuk 6).

7.2 Aanbevelingen

7.2.1 Werken met een gedragscode

Voor tabel 1 en 2 beschermde dier- en plantsoorten en niet jaarrond beschermde vogelnesten kent de Flora- en faunawet vrijstellingen in het geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voorwaarde is dan wel dat de richtlijnen worden gevolgd uit een goedgekeurde gedragscode. Hierin staat op welke manier schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt blijft bij het uitvoeren van werkzaamheden. U kunt onder meer gebruik maken van onder meer de Gedragscode Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting gemeenten van Vereniging Stadswerk Nederland. Deze gedragscode is van toepassing op voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden als het gaat om de ontwikkeling en inrichting van ruimtelijke projecten door gemeenten en overige organisaties. Zie voor een overzicht van alle goedgekeurde gedragscodes <https://mijn.rvo.nl/flora-en-faunawet-ontheffing-en-vrijstelling>. Om invulling te geven aan een gedragscode dient een ecologisch

werkprotocol te worden opgesteld. In een ecologisch werkprotocol staat omschreven welke maatregelen getroffen worden om effecten op beschermde soorten te voorkomen en hoe te handelen wanneer ze onverhoopt toch optreden. Er staat onder andere in vermeld:

- in welke periode gewerkt moet worden.
- welke ingrepen gepleegd worden.
- welke maatregelen worden genomen en wat daarmee wordt gerealiseerd.
- wanneer begeleiding door een deskundige noodzakelijk is.
- wie die deskundige is.
- wat de deskundige exact gaat doen.

7.2.2 Zorgplicht

De Flora- en faunawet erkent de intrinsieke waarde van het in het wild levende dier. Dat betekent dat voor de wet alle dieren van onvervangbare waarde zijn en dat mensen daar niet onzorgvuldig mee mogen omspringen. Vanuit deze gedachte is de zorgplicht in artikel 2 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (en dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt. Concreet betekent dit dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Bij de aanvang van het project dient de 'Zorgplicht' Artikel 2 van de Flora- en faunawet te worden besproken.

7.2.3 Bestemmingsplan

Gemeenten moeten in het kader van de planologische uitvoerbaarheid en het zorgvuldigheidsbeginsel in het bestemmingsplan op voorhand onder meer rekening houden met gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten. Indien aannemelijk is dat de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet overtreden worden, moet een ontheffing aangevraagd worden. Het bestemmingsplan kan dan alleen vastgesteld worden indien aannemelijk is dat een ontheffing van de verbodsbepalingen wordt verstrekt. Of het bestemmingsplan wordt zodanig aangepast zodat er geen sprake meer is van

een overtreding van de verbodsbepalingen.

7.2.4 Aanbevelingen

Hieronder aanbevelingen voor behoud en ontwikkeling van natuurkwaliteiten in het plangebied:

- Behoud de greppels in het plangebied. Dit verhoogt de natuurkwaliteit binnen het plangebied.
- Maak gebruik van inheems gebiedseigen plantmateriaal.
- Breng in of aan de gebouwen vogelnestkasten aan voor gebouwbewonende vogels of plaats vogelvides.
- Creëer verblijfplaatsen voor vleermuizen in de spouwmuren van de bebouwing.
- Zorg voor een gevarieerde leeftijdsopbouw van de bomen binnen het plangebied, waardoor altijd holten en scheuren aanwezig zijn, waar vleermuizen en vogels hun verblijfplaatsen kunnen vinden.
- In de randzones van het plangebied wordt een zone aangelegd voor kwaliteitsverbetering van het landschap. Streef hier ook naar inpassing van planten en dieren die in en rond het plangebied hun habitat (kunnen) vinden. In Hoofdstuk 4.2.2 wordt opgesomd om welke soorten het gaat. Neem contact op met een ecooloog voor inrichtingsadviezen.
- Streef naar een zo ecologisch mogelijk beheer van het groen. Doel van het beheer moet zijn structurele aanwezigheid van holle, oude bomen voor soorten die gebruik maken van hollen.
- Het is altijd slim om in een vroeg stadium met het bevoegd gezag in overleg te treden over de voorgenomen plannen (in dit geval de Provincie).

8 Geraadpleegde bronnen

8.1 *Literatuur*

Anon., 2007: Spelregels EHS. Beleidskaders voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS. Den Haag, Ministeries van LNV en VROM en de provincies

Boerema, L. & E.T. de Jong, 2012. Natuur en ruimte. Amsterdam

Creemers, R. C.M. & J.J.C.W. van Delft (red.), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna deel 9. Naturalis, Leiden

Dietz C., O. von Helversen & D. Nill, 2009. Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika, Zoogdiervereniging, Tirion Natuur

Dijk A.J. van & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Logemann, D., 2009. Gedragscode Flora en Fauna. Bouwend Nederland/Neprom, Assen

8.2 *Internet*

BAG-Viewer

<http://bagviewer.pdok.nl/>

Dagvlinders

<http://vlindernet.nl/>

Ecologische Hoofdstructuur Provincie Noord-Brabant

<http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan/>

Effectenindicator Natura 2000-gebieden

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1>

Flora

<http://wilde-planten.nl/>

Libellen

<http://libellennet.nl/>

Nationale Databank Flora en Fauna

<http://www.quickscanhulp.nl>

Natura 2000-gebied Ulvenhoutse Bos

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=1&id=n2k129>

Natuurtypen Ecologische Hoofdstructuur

www.portaalnatuurenlandschap.nl/themas/overzicht-typen-natuur-en-landschap/natuurtypen/

Reptielen en amfibieën

<http://www.ravon.nl/>

Soortenstandaards

<https://mijn.rvo.nl/flora-en-faunawet-soortenstandaard?inheritRedirect=true>

Vleermuisprotocol 2013

<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

Bijlage 1 Toelichting Flora- en faunawet

Bron: <http://www.hetInvloket.nl>

Soortenbescherming door Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Ongeveer 500 van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen vallen onder de bescherming van deze wet. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan. U heeft dan een ontheffing of vrijstelling nodig.

Voor wie

De Flora- en faunawet geldt voor iedereen in Nederland.

Wat is verboden

Gaat u bouwen, slopen, dempen, saneren, aanleggen of andere activiteiten voor ruimtelijke ontwikkeling uitvoeren? Dan moet u zich eerst afvragen of er beschermde inheemse soorten aanwezig zijn. Dan is de kans groot dat u te maken krijgt met onderstaande verboden. Het is verboden:

Beschermde inheemse plantensoorten:

- te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enig andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Beschermde inheemse diersoorten:

- te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- opzettelijk te verontrusten.

Van beschermde inheemse diersoorten:

- de nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- de eieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Welke soorten zijn beschermd

Er is veel informatie over soorten beschikbaar op internet. Hieronder staat een opsomming van informatie die u nodig heeft. U bepaalt zelf of u wel of niet met een beschermde soort te maken heeft.

- Soortendatabase

In deze database staat informatie over soorten die in Nederland in het wild voorkomen en op welke manier ze worden beschermd.

- Soortenregister

Deze database geeft inhoudelijke informatie over Nederlandse planten- en diersoorten. Bij elke soort staat een uitgebreide beschrijving van onder meer verspreiding, biotoop en levenswijze.

- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

In deze databank vindt u informatie over waar Nederlandse planten- en diersoorten voorkomen. Deze is beschikbaar voor bedrijven en overheden. U kunt zich hiervoor aanmelden op de website van de Gegevensautoriteit natuur.

Zorgplicht flora en fauna

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat u nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet voorkomen. De zorgplicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. Bij beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Wet- en regelgeving

Om de in het wild levende planten- en diersoorten te beschermen is de Flora en faunawet gemaakt. In de wet zijn een aantal verboden opgenomen. Van deze verboden kan alleen onder voorwaarden worden afgeweken. Hiervoor is vrijstelling of ontheffing mogelijk. Het verschilt wel per activiteit, verbodsbepaling of soort.

Verschil vrijstelling en ontheffing

Een vrijstelling is een uitzondering op een verbod. Deze geldt voor iedereen die aan de voorwaarden van de vrijstelling voldoet. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Kaderwet

De Flora- en faunawet is een 'kaderwet'. In de wet staan alleen algemene principes en

verantwoordelijkheden. De details zijn geregeld in een groot aantal algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen. Sommige bepalingen uit de Flora- en faunawet komen voort uit afspraken over biodiversiteit die op internationaal en Europees niveau zijn gemaakt. Zoals:

- Vogelrichtlijn > Europese richtlijn voor het behoud van de vogelstand.
- Habitatrichtlijn > Europese richtlijn voor de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

De bepalingen over soortenbescherming die in deze richtlijnen staan, zijn opgenomen in de Flora- en faunawet. Ook bepalingen van het CITES-verdrag staan in de Flora- en faunawet. Voor meer informatie hierover gaat u naar CITES.

Waar vindt u de wet- en regelgeving

Alle wet- en regelgeving rond de Flora- en faunawet is te vinden op Overheid.nl. Bij 'Wettechnische informatie' vindt u ook alle actuele informatie over afgeleide regelgeving en wijzigingen van de Flora- en faunawet.

Tabellen soorten Flora- en faunawet

In 3 tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet (Ffwet). De tabellen zijn aan de ene kant aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en aan de andere kant bij vrijstellingen in het kader van het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB artikel 75).

Vogelsoorten zijn in deze tabellen niet apart opgenomen, omdat het een erg lange lijst is. Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (behalve exoten). In de toelichting bij de tabellen staat aangegeven welk regime toepasselijk is voor vogelsoorten.

Toelichting tabel 1

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen

afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Toelichting tabel 2

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)

Toelichting tabel 3

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Ffwet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.
- Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.
- Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zgn.

uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).

- De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

Bijlage 2 Toelichting Natuurbeschermingswet

Bron: <http://www.hetInvloket.nl>

Natuurbeschermingswet

In de Natuurbeschermingswet is de bescherming van specifieke gebieden geregeld. De bepalingen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt. De volgende gebieden zijn aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden).
- Beschermde Natuurmonumenten.
- Wetlands.

Kijk voor meer informatie over de Natuurbeschermingswet op de site van de rijksoverheid.

Agrarische bedrijven en de natuurbeschermingswet

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur is een Natuurbeschermingswetvergunning nodig. Dit geldt ook voor veehouderijbedrijven vanwege hun ammoniakuitstoot (stikstofdepositie). Veehouders die een nieuw bedrijf vestigen of hun bedrijf uitbreiden, kunnen een Natuurbeschermingswetvergunning nodig hebben, naast bijvoorbeeld een Milieuvergunning van de gemeente. De provincie verleent deze vergunningen.

De provincie maakt bij de vergunningverlening gebruik van een handreiking. De handreiking is een hulpmiddel voor de periode totdat Natura 2000-beheerplannen van kracht zijn geworden. In deze handreiking staat dat de provincie het rekenmodel AAgro-Stacks kan gebruiken om de hoeveelheid stikstofdepositie te berekenen.

AAgro-Stacks

De hoeveelheid stikstofdepositie door de uitbreiding of nieuwe vestiging van een veehouderijbedrijf kan berekend worden met het rekenmodel AAgro-Stacks. Dit rekenmodel staat op een cd-rom die u bij Het LNV-Loket kunt bestellen. De cd-rom heet 'Toetsingskader ammoniak rondom Natura 2000-gebieden'. Uw (technische) vragen over het rekenmodel AAgro-Stacks kunt ook aan Het LNV-Loket stellen.

Bijlage 3 Toelichting Ecologische Hoofdstructuur

Bron: <http://www.rijksoverheid.nl/>

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Met publicatie in de Nota Ruimte (2005) heeft de EHS wettelijke status gekregen.

EHS: een netwerk van natuurgebieden

De EHS is een netwerk van natuurgebieden waarmee de biodiversiteit behouden en versterkt wordt. Planten en dieren kunnen zich van het ene naar het andere gebied verspreiden. Soorten raken hierdoor niet geïsoleerd en hebben dus minder kans op uitsterven. De EHS bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken.
- Gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt.
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer.
- Ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee.

De provincies worden vanaf 2014 verantwoordelijk voor de EHS. In 2021 moet de EHS afgerond zijn.

Nationale Parken kerngebieden EHS

De Nationale Parken behoren tot de kerngebieden van de EHS. Nationale Parken zijn aaneengesloten gebieden met een oppervlakte van ten minste 1.000 hectare. Deze parken zijn geselecteerd omdat ze bestaan uit voor Nederland bijzondere natuur. Er zijn 20 Nationale Parken.

EHS en recreatie

Grotere natuurgebieden bieden veel mogelijkheden voor recreatie. Het grootste deel van de natuurgebieden in de EHS is goed toegankelijk via wegen en paden. Sommige delen zijn geheel vrij toegankelijk, dus ook buiten wegen en paden. Dit heet ook wel struinnatuur. Er zijn vele mogelijkheden voor wandelen, fietsen, kanoën en andere vormen van natuurgerichte openluchtrecreatie.

Niet alle ontwikkelingen verboden

De bescherming van de EHS betekent niet dat bijvoorbeeld woningbouw en bedrijvigheid altijd verboden zijn. Ontwikkelingen zijn onder bepaalde voorwaarden mogelijk. Het Rijk en de provincies hebben hiervoor samen met gemeenten en maatschappelijke organisaties, spelregels opgesteld.

In de EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe. Ruimtelijke ingrepen zijn niet toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn. Ook moeten de ontwikkelingen een groot openbaar belang hebben. De schadelijke effecten van de activiteit op de natuur moeten bovendien worden gecompenseerd. Ook hierover zijn in de spelregels afspraken gemaakt.

Bijlage 4 Foto-impressie plangebied

Boerderij (gebouw A) vanaf de weg gezien.

Interieur van de stal in de boerderij (gebouw A). Op de nokbalk zat hier een huismus.

Stal, gebouw B. De ruimte achter de bruine gevelbetimmering is potentieel geschikt voor vleermuizen als vaste rust- of verblijfplaats. Onder de golfplaten dakbedekking is ruimte aanwezig waar huismus en

andere vogels kunnen nestelen.

Plangebied gezien vanuit het noordwesten. Uiterst links het bosperceel (in het plangebied) dat deel uit maakt van de EHS. Bebouwing achter dit bosperceel behoort niet tot het plangebied. Op de voorgrond molshopen.

Bosperceel binnen het plangebied, en onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur.

Plangebied, met bosperceel, grasland en greppelstructuur.

Links: Deels gedempte sloot achter de stal (gebouw B).

Rechts: sloot binnen het plangebied, potentieel geschikt voor kamsalamander en alpenwatersalamander.

Bebouwing en verharding binnen het plangebied. In de nok van de open schuur op de achtergrond is de steenuil gevonden.

Bijlage 5 Bekende verspreiding beschermde soorten (NDFF)

In onderstaande tabel staat aangegeven welke beschermde soorten binnen een afstand van 1 tot 10 kilometer van het plangebied de afgelopen vijf jaar zijn waargenomen. Hierin zijn alleen de soorten weergegeven van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet en de vogels waarvan RVO op een indicatieve lijst aangeeft dat deze jaarrond beschermde nesten hebben. Voor een afstand van 0 – 1 km zie paragraaf 4.2. Voor de gegevens in deze bijlage geldt: "© NDFF - quickscanhulp.nl 03-03-2015".

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Alpenwatersalamander	Amfibieën	tabel II	1 - 5 km
Levendbarende hagedis	Reptielen	tabel II	1 - 5 km
Daslook	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Gele helmbloem	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Gevlekte orchis	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Kleine zonnedauw	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Klokjesgentiaan	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Lange ereprijs	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Prachtklokje	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Rietorchis	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Ronde zonnedauw	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Spaanse ruiter	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Steenanjer	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Tongvaren	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Waterdrieblad	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Wilde gagel	Vaatplanten	tabel II	1 - 5 km
Cottus gobio	Vissen	tabel II	1 - 5 km
Boomkikker	Amfibieën	tabel III	1 - 5 km
Heikikker	Amfibieën	tabel III	1 - 5 km
Kamsalamander	Amfibieën	tabel III	1 - 5 km
Rugstreeppad	Amfibieën	tabel III	1 - 5 km
Vinpootsalamander	Amfibieën	tabel III	1 - 5 km
heideblauwtje	Insecten - Dagvlinders	tabel III	1 - 5 km
keizersmantel	Insecten - Dagvlinders	tabel III	1 - 5 km
rouwmantel	Insecten - Dagvlinders	tabel III	1 - 5 km
veldparelmoervlinder	Insecten - Dagvlinders	tabel III	1 - 5 km
Gevlekte witsnuitlibel	Insecten - Libellen	tabel III	1 - 5 km
Hazelworm	Reptielen	tabel III	1 - 5 km
Drijvende waterweegbree	Vaatplanten	tabel III	1 - 5 km
Zwarte Wouw	Vogels	tabel III	1 - 5 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Gewone/Grijze grootoorvleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Gewone grootoorvleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Laatvlieger	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Waterspitsmuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km
Watervleermuis	Zoogdieren	tabel III	1 - 5 km

Soort	Soortgroep	Bescherming	Afstand
Beenbreek	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Brede orchis	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Dennenorchis	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Gulden sleutelbloem	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Klein glaskruid	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Maretak	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Moeraswespenorchis	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Parnassia	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Rapunzelklokje	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Ruig klokje	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Steenbreekvaren	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Vleeskleurige orchis	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Welriekende nachtorchis	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Zwartsteel	Vaatplanten	tabel II	5 - 10 km
Kleine modderkruiper	Vissen	tabel II	5 - 10 km
Steenmarter	Zoogdieren	tabel II	5 - 10 km
donker pimpernelblauwtje	Insecten - Dagvlinders	tabel III	5 - 10 km
pimpernelblauwtje	Insecten - Dagvlinders	tabel III	5 - 10 km
Gestreepte waterroofkever	Insecten - Kevers	tabel III	5 - 10 km
Zandhagedis	Reptielen	tabel III	5 - 10 km
Bittervoorn	Vissen	tabel III	5 - 10 km
Grote modderkruiper	Vissen	tabel III	5 - 10 km
Franjestaart	Zoogdieren	tabel III	5 - 10 km
Meervleermuis	Zoogdieren	tabel III	5 - 10 km